

◆ ST. OLAV ◆

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.
ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 4 - OSLO - TELEFON 23743

INNHold: Vår Frue Hospital. — Tale ved biskop Fallize's bære. — Den salige Imelda. — Da Vår Herre var i besøk på Solbakken. — Requiéscat in pace. — En ny bok. — Bokanmeldelser. — Takk. — Herhjemme.

RETT + OG + SANNHET

Vår Frue Hospital.

1883 — 21. november — 1933.

«Salige er de, som
forbarmet sig over de
syke.»

«Jeg var syk, og I
så til mig —.»

Tegnet av én av søstrene.

Tale ved biskop Fallize's bære.

Av Mgr. Origer, chefredaktør av «Luxemburger Wort».

(Gjengitt efter manuskriptet).

«Så blive de tre — tro, håp og kjærlighet —»

Også denne gamle i livsstormene herdede ek fra Oeslungerfjellene måtte falle — den som stod ved terskelen til det siste decennium i et helt århundre. Han som gir liv og tar liv fellet den — Gud, vår Herre og vår konge. Han i hvem vi alle lever vil vi tilbe —.

Dødens siste varsel meldte sig for fjorten dager siden hos erkebiskop Fallize, men han reddedes ikke — tvertom. Ut av hele sitt hjerte sa han ordene: jeg er beredt. «Og,» fortsatte han til mig, «jeg vil gjerne straks motta det hellige dødssakrament og be da til at jeg må få dø! Be til at jeg snart må få dø!»

Han fikk sitt ønske opfylt — dog først stormet enu en gang en hær av lidelser frem. Men så blev han rolig og stille, blid og god, takknemlig og kjærlig. Ti dager gikk — da førtes han efter en kort og lett døds-kamp over i evigheten.

Foran hans bære sørger Norges og Luxemburgs katolikker — og deres biskoper ber i spissen for sine prester og troende for den døde sjel. Takk for all deltagelse — ærbødig takk til biskopene og abbedene, til den storhertugelige familie, til myndighetene og til alle andre tilstedeværende.

Den avdøde vil tale. Han vil for siste gang forvalte sitt yppersteprestelige læreembede. Og han tilroper oss fra sin bære St. Pauli ord: «Så blive de tre — tro, håp og kjærlighet —.» La oss fordype oss i dette rike liv og opreise ved bæren vår hellige Kirkes tro, håp og kjærlighet.

Tro. En stormann er død — en av fedrelandets største. «Herren lot ham vokse op mellem alt folket — han overøste ham med velsignelse og ophøiet ham». Guds nåde var særlig virksom i biskop Fallize. Den lot ham bli født i en kristelig familie, som skjenket preste- og ordensstanden halvdelen av sine barn: to sønner og tre døtre. Guds nåde førte ham til Rom, enhver kristens egentlige hjem, og der lærte han å tro på Gudsrikets seir på jorden. Guds nåde gjorde ham til ungdommens apostel i vårt biskoppelige konvikt og til presseapostel i St. Paulus-trykkeriet og hevet ham ved begge disse apostolater over mengden. Guds nåde lot ham høste rike frukter som sjelesørger i Pintsch og hjalp ham da han på de fremskutte plasser virket for de katolske anskuelse som talerør for de store prinsipper eller avvergende fiendtlige angrep. — Men høiere enu førte ham det guddommelige Forsyn, da det gjorde ham til biskop. «Nu tilhører jeg» — så lovet han på konsekrasjonsdagen — «de troende som Herren vil skjenke mig. Min sterke kjærlighet, min hellige tro, mitt hele hjerte tilhører dem». Han holdt ord — og i stormbevegede tider modnedes hans karakter til den indre fasthet som han bevarte til sin død. Aldri ga han vaklende efter — i alle religiøse spørsmål eksisterte

for ham kun et «enten-eller». Og prester som føler slik ser sitt kall som et sosialt imperativ, som en hellig av Gud betrodd opgave. De som har Guds rike i sig lar det alltid stråle ut gjennom alle tanker, ord og handlinger. Og på dette bygget den avdødes liv, prestevirke og episkopat sig op. Kristus, Kirken og næsten ofret han alt — hans offentlige liv stod helt i den katolske aksjons tjeneste.

La oss alle leve efter hans eksempel — hver på sitt sted — og virke som han med alle våre krefter. Den avdødes ånd være med oss, så at også vi tror fast på Gud, Kirken og sjelenes udødelighet, og i denne tro, som gjør oss sterk, formår alt. I tro på den, som vil gi oss den evige lønn, setter alt inn og våger alt.

Håp. «Den som lever i mig og setter sitt håp til mig, skal i evighet ikke dø» — sier vår Frelser og folkeaposteln Paulus forsikrer oss: «De som dør i Kristus vil opstå som de første. De vil evig være med Herren». Og erkebiskop Fallize vil være evig med Herren, da han hele sitt liv igjennem fulgte Ham på korsets vei. Legemlig var han fra ungdommen av stadig syk — og kun meget sjelden oplevet han Tabor-stundene, mest gjennemled han timen i Getsemane. Mange og store var kampene for Guds rikes fremgang han måtte utkjempe i det land han blev kalt til å vie sin arbeidskraft — ofte i den ytterste fattigdom. Men «i korset er der frelse» — på lidelse hviler forløsningsverket. I ildovnen lutres gullet — og «efter mengden av mine lidelser vil din salighet glede mig, o Herre». Hvor stor må ikke lønnen bli for den 89-årige misjonsbiskop.

Og vi tør regne med barmhjertighet for erkebiskop Fallize, fordi han var en Maria-biskop. Straks efter kallelsen til biskopverdigheten anropte han i Genazzano Marias hjelp, og hun trøstet ham vidunderlig. Inntil sin siste dag holdt hans skjelvende hender om rosenkransen — men han var jo også Luxemburger. Og hvor finnes den Luxemburger som nogengang har glemt sitt lands beskytterinne, som ikke har elsket de sørgendes trøsterinne. «Det er aldri blitt hørt at den som tok sin tilflukt til Maria er blitt forlatt av henne». Og vi håper og tror at den gode moder vil føre erkebiskop Fallize til sin guddommelige sønn.

Erkebiskop Fallize vil opstå til det evige liv fordi han har vunnet så mange til apostler: prester som han vant for den norske misjon — ordenssamfund som han grunnla. Hvor var han ikke lykkelig da han forrige år kunde overvære her i katedralen en landsmanns konsekrasjon til biskop for Norge. Biskop Mangers og alle Norges prester og ordensfolk vil fortsette den avdødes verk. De vil arbeide for sjelenes frelse, og Guds velsignelse vil belønne dem. Og atter vil der komme en tid, som pave Leo XIII engang forutsa, da de intelligente og handlekraftige skandinaviske folk med sine

hjerter så rummelige som havet om kystene vil komme tilbake til den hellige katolske Kirke og bli dens pryd og dens støtte. Jesu guddommelige hjerte som den norske misjon er viet til vil føie det så. Dens beskytter, den hellige Olav, vil bønnfalle derom.

Kjærlighet. Takknemlighet og ærbødighet gjør det lett for oss å opvekke kjærlighet. Erkebiskop Fallize har sådd megen kjærlighet. Først i Norge, ti han var en folkets biskop som vant alles hjerte — ikke alene katolikkers, men også protestanters. I løpet av de siste ti år har jeg møtt mange nordmenn som kom direkte til erkebiskoppens stille hjem i St. Zita eller gjorde en stor omvei for å tale med den gamle overhyrde og få hans velsignelse. Særlig prestene kom regelmessig — og alltid blev de mottatt med åpent hjerte og han visste ikke hvorledes han skulde få vist dem all sin kjærlighet og godhet.

Mot Luxemburg, og særlig mot sitt fødested Harlingen, viste han alltid megen omtanke og megen godhet. I verden gjorde han vårt land kjent, og vi kan med berettiget stolthet føre hans navn inn blandt våre berømte sønner. Og når Norges konge og regjering, vårt eget lands fyrstinne og biskop, utmerkede ham, så tør også vi se med ærbødighet op til såvel hans person som hans pontifikat.

Nu må vi gi bevis på denne kjærlighet og ærbødighet. Snart vil Dies irae klage gjennom rummet — den taler til oss om den guddommelige rettferdighet og dens strenghet. Alle gjerninger og alle ord, alle begjæringer og alle tanker blir prøvet av den allvidende og allmektige Gud. En dom som får oss til å beve. Derfor byder vår hellige Kirke at vi skal be og ofre for de avdøde — den har til og med en egen orasjon når en pave er død.

Og var ikke erkebiskopens munn nu stum, der han ligger i sin kiste, vilde vi høre ham be: forbarm eder, forbarm eder, mine venner! Istedet for ham tilroper nu jeg eder disse ord. Jeg forebringer eder hans bønn med all den inntrengende varme, som ærbødighet, kjærlighet og takknemlighet setter mig istand til. Be og ofre, så at hans sjel må hvile i fred og englene må møte ham og bringe ham for den Allerhøiestes ansikt.

Gud i himmelen — vi bønnfaller dig: skjenk ham som du her på jorden bekledte med biskopverdigheten den evige hvile og la det evige lys lyse for ham.

Og du avdøde — når din sjel nu kommer i Guds rike så opfyll hvad du i din siste tid så ofte lovet oss. Be for din sørgende familie, især for din eneste etterlevende søster, som nu er i sitt stille kloster. Be for Luxemburg, for våre prester, ordensfolk og troende. Be også for din tidligere virkekrets, at en rik høst må bli innbragt til Gud. Be for den hellige katolske Kirke, som du levet, kjempet og døde for.

Imorgen feirer vi Kristi-kongefest. Kristus blive konge i vårt land — Kristus blive konge i det norske land — Kristus fyller med sin uendelige salighet vår avdøde erkebiskop Johannes Olav Fallize, så han må feire Allehelgensfest i det himmelske Jerusalems glans og glede. Amen!

Den salige Imelda.

(Melodi nr. 142 i Kat. Salmeb.)

*Fra jord på bønnens vinger
til Herrens paradís,
vår lovsangs toner klinger,
Imelda, til din pris.
Til Jesu Kristi ære
som Lammets lille brud
så tidlig fikk du bære
det hvite ordensskrud.*

*I livets vår så fager
ditt hjertes trå og lyst
er Jesus alle dager
og hvilen ved hans bryst.
Og livets lagnad leder
ved nåden dine fjed
fra døgnets tomme gløder
til klosterlivets fred.*

*Som alterblomsten bærer
i duft og farver bud
fra hjertene som ærer
i Hostien sin Gud,
mot Sakramentet stunder
din sjel i andakts glød,
til Jesus ved et under
dig rekker livets brød.*

*Da brister støvets lenker,
og jublende du når
det land hvor Herren skjenker
et liv som ei forgår.
Der du ved nådens trone
får be for alle dem
som glemmer livets krone
og himlens lyse hjem.*

K. KJELSTRUP.

Den salige Imelda.

(1321 — 1333).

Av pater Fr. Le Breton. O. P.

Da det i år er akkurat seks hundre år siden den salige Imeldas død, har Generalmagisteren for dominikanerordenen anmodet om at hennes minne må bli feiret på en ganske særskilt måte. I den anledning vil det bli avholdt høytidelig aftenandakt i St. Dominikus' Kirke i Oslo den 17., 18. og 19. november. For å utbrede

kjennskapet til den lille helgen, vil vi derfor i korthet fortelle litt om hennes liv og hennes misjon.

Den salige Imelda blev født i Bologna i året 1321, og hennes foreldre tilhørte en av byens fornemste slekter. Faren, grev Egano Lambertini, var øverstbefalende på byens borg. Han var en både klok, tapper og from mann, og han og hans hustru hadde mange av sine nærmeste slektninger i de omkringliggende klostre. Således var den lille Imeldas morbror, Egidio, dominikaner og senere biskop, og to av hennes tanter var likeledes gått i kloster.

Allerede fra sin tidligste barndom av følte Imelda sig tiltrukket av ensomheten. Gjennom hele den lange italienske sommer stod hun tidlig op for å løpe ut i haven, hvor hun som en liten eneboer gjemte sig på et avsides sted for å be. Gud hadde allerede talt til hennes hjerte. Imelda var ennå ikke ti år gammel da hun bad sine foreldre om lov til å bli nonne. — De fleste mennesker finner det vel unaturlig at en så liten pike for alvor skulde kunne tenke på å forlate den verden som hun ennå ikke kjente, for å underkaste sig den strengeste klausur og klosterdisiplin og med utsikt til å henleve et langt liv i den mest «drepende ensformighet». — «Barn på ti år kjenner ikke noget til livet,» innvender man, «hvordan kan de da forakte det?» De forakter det ikke. Men i kraft av den Helligånds inspirasjoner er der enkelte barn som i en meget tidlig alder lærer å forstå hvor det sanne liv kan finnes, og som lenges etter det av hele sitt hjerte. Den særlige nåde hadde Imelda fått. Hun hadde dessuten arvet farens edle sinn og sterke vilje, og morens selvopofrende ånd og ømme kjærlighet. Imidlertid fantes det i nærheten av byen et sted som Imelda fremforalt elsket, og det var dominikanerinnenens kloster i Val di Pietra. Som et ørnerede lå det ovenfor byen, og her blev det bedt omkring alteret natt og dag. Her blev det uten ophør kjempet mot mørkets makter, og Imelda ønsket av hele sitt hjerte å delta i denne seierrike kamp, hvor Jesus selv var fører. Hver gang hun, ved dag eller natt, hjemme på foreldrenes slott kunde høre klangen av kloster-klokken som sendte sine rene, klare toner ut over byen for å kalle nonnene og de troende til bønn, kjente hun at dette ønske blev sterkere og sterkere. Hun fikk derfor lov å bo i klosteret i forventning om at hennes kall til ordenslivet skulde bekrefte sig. Hvad hun da op-

Den salige Imelda.

levet bak klostermurene kan alene de forstå, som kjenner en smule til den åndelige glede og frihet som man finner og nyter når man har «skjult sitt liv med Kristus i Gud». Fra det øieblikk Imelda trådte inn i klosteret hadde hun bare et mål for øie, og det var å opnå en fullkommen forening med Jesus. Midlet til å nå dette mål fant hun i St. Dominikus' regel, i bot og faste, men fremforalt i en uavlatelig betraktning av det som er den eneste og største sannhet i verden: Jesus i Alterets Sakrament. For Imelda måtte nøie sig med en åndelig forening med Jesus. Den tids religiøse begreper tillot ikke barn under 15 år å gå til den hellige kommunion, og Imelda var derfor for øieblikket avskåret fra å opnå den fullstendige forening med Jesus, slik som vi alene finner den i kommunionen. Men nettopp dette stadige savn gav Imelda anledning til å ofre sig ennå mere fullstendig med Kristus. Hun fikk en stadig større forståelse av at Jesu offer på korset først og fremst var skjedd av lydighet mot Hans Fars vilje, og når hennes ønske om å følge de andre søstre til kommuniionsbenken blev for sterkt, gjentok hun sin Herres ord: «Far, ikke min vilje, men din». Gjennom sin frivillige opofrelse av alle ønsker og begjæringer som ikke var i overensstemmelse med Guds vilje, opnådde etterhvert Imelda en så fullkommen renhet, at Jesus, da Hans time var kommet, kunde ta hennes hjerte i fullstendig besiddelse. «Alt er blitt mig gitt, siden jeg ikke lenger begjærer det av egenkjærlighet,» sier den hl. Johannes av Korset. Og dette «alt» blev gitt Imelda, fordi hennes uendelige lengsel etter Eukaristien bare var en følge av Jesu eget ønske om å forene sig med henne.

Så var det en morgen, dagen før Kristi Himmelfartsdag i året 1333, at de andre søstre som sedvanlig gikk til alters, mens Imelda knelte på sin plass, hensunken i bønn. Da så plutselig alle de som var tilstede i koret en skinnende hvit hostie, Jesus selv under brødets skikkelse, komme svevende fra alteret henimot lille søster Imelda, og presten, som straks forstod meningen, tok med ærefrykt hostien og rakte den til barnet. Imeldas ønske var blitt opfylt. Nu eiet hun Jesus i sitt hjerte. «Men i samme stund døde Imelda av lykke» (Krønikken av Bologna). Jesus hadde tatt henne med sig til himmelen. — På grunn av det mirakkel som knyttet sig til hennes død, blev den lille Imeldas minne trofast bevart i klosteret i Val di Pietra og i hele Bolognas bispedømme. Litt etter litt utbredte så kjennskapet til den lille helgen sig. Hun hadde ingen heltegjerninger utført mens hun levte, og man kan næsten si at hennes gjerning begynte med hennes død, ja, lenge efter den. Men da Guds time kom og pave Pius X tok til orde for den tidlige barnekommunion, innsatte han den salige Imelda til særskilt skytshelgen for alle barn, som over hele den katolske verden forbereder sig til å motta Jesus i Alterets hellige Sakrament. Den samme pave overdrog også til dominikanerordenen å stifte og stå i spissen for en forening som under den salige Imeldas navn skulde samle alle de barn som ønsker hjelp til å forbli trofast mot den nåde som ligger i en god førstekommu- nion. For hun som selv så inderlig hadde lengtet efter å motta Jesus i Alterets Sakrament må vel være den

rette til å hjelpe alle sine jevnaldrende, som likesom hun selv gjennom katekismusundervisning og små ofre gjør sig rede til verdig å motta Jesus. Og hun som døde under sin takksigelsesbønn kan lære oss alle at vårt liv bør være en uavløselig takksigelse, og at alt som vi eier, både sjel og legeme, må tilhøre Herren.

La oss derfor benytte dette triduum til å påkalle den lille Imelda om å gi oss en inderligere forståelse av Eukaristiens store mysterium og om å hjelpe oss til å utbrede kjennskapet og kjærligheten til Jesus Hostie i vårt kjære fedreland.

Pater Fr. Le Breton. O. P.

Da Vår Herre var i besøk på Solbakken.

Fortælling fra Vorarlberg av Dr. Franz Michel Willam.

Oversatt av S. T.

(Forts.)

Det var bare Hansemand som med sine spørsmåal trakk hende bort fra de tunge tankerne. Syntes hun ikke han saa større ut i de nye buksene? Blev han ikke tykkere i denne jakken? Med disse ord strakte han sig paa taa og saite ut maven, saa han nær var gaatt bakover. Moren bare nikket og sa ja, jo da. Hans var en slik liten fyr som det var sjelden at se mellom hans jevnaldrende — ikke usedvanlig stor, men ikke liten heller, akkurat precis som en gut skal være i den alderen. Han kunde nok la sig se ved siden av hvem det skulde være imorgen, naar barna skulde gaa i høitidelig procession fra skolen til kirken forbi alle de forsamlede storfolkene.

Moren hadde sine grunder til at bringe samtalen ind paa denne processjonen. Av nogen bemerkninger som Hans var kommet med hadde hun skjönt at de andre skolebarna allerede ukevis i forveien hadde set sig om efter en som de kunde gaa ifølge med, men at Hansemand ikke var blit spurt av nogen og ikke var blit antatt av nogen av dem som han hadde spurt. En sidekammerat maatte han jo faa tilslut, men inden den tid kunde han nok komme til at opleve endda flere skuffelser, og mot disse vilde moren herde ham. Han kunde nok vise sig ved siden av hvem det skulde være, men paa Hvitesøndagen var det slik at det kom ikke an paa hvem man gik sammen med til kirken, om det var en rik eller en fattig, en frisk eller en syk, en rødmoss eller en blek; det var akkurat det samme for Frelseren, for han saa ind i hjerterne. Hansemand lot som han ikke fæstet sig større ved det hun sa; men indi sig suget han til sig hvert av morens ord som en svamp suger vand, for det hadde allerede naget ham at han ikke hadde fundet noget følge.

Under denne samtalen blev det mere og mere til en sørgelig visshet i morens sind, at faren vilde komme sent hjem og ikke i en saan tilstand saa han vilde høre tale om skriftemaal. Det fylgte hende med en slik bitterhet, og derfor sendte hun Hansemand iseng i en fart, før taarerne med magt brast ut av øinene hendes.

Mens gutten klædde av sig fattet han den beslutning at han vilde bli liggende riktig længe vaaken og glæde sig til morgendagen. Aa det likte han saa godt — at glæde sig til en ting! Men han sovnet fortere end han pleiet, og da han pludselig vaaknet kunde han ikke mere glæde sig —.

I første øieblik trodde han at det var moren som banket i døren for at han skulde staa op, men da han løftet hodet fra puten skjönnte han at larmen kom fra ytterdøren. Nu hørte han farens raa stemme — her var han gaatt tidlig hjem bare for ikke at vække nogen som hadde lagt sig til at sove, og saa hadde de ikke engang ventet paa ham! Det skulde han bare ha visst — saa hadde han nok blit der han var, det var da ialfald hyggeligere end denne kulmørke hytten. Men slik var de. Først saa skulde man slite sig næsten fordærvet, og saa laa ens bedre halvdel i sin seng, hvis man ikke kom hjem nøie paa minuttet —.

Efter denne tale blev kjøkkendøren smeldt igjen, men den maatte være sprunget op igjen av sig selv, for Hansemand hørte fortsættelsen ogsaa. Naturligvis var det ikke sat bort noe mat paa glørne heller, det var soleklart; selv spiste man, og saa bekymret man sig ikke om hvad andre fik; det var bare vesleprinsen som skulde proppes til det tytet ut av munden paa ham.

Hansemand lyttet anspendt. Forhaabentlig var ikke mor saa dum saa hun stod op! Hun hadde nok kommet ned paa kjøkkenet, for hun hadde ikke sovet et øieblik endda, hvis det ikke hadde været fordi hun visste at hun kunde ikke holde graaten tilbake, og der var ingenting som gjorde manden mere rasende end vaate øine.

Pludselig gik faren ut i fjøset for at se efter om alt var gjort der. Da han kom ind igjen skjelte han over kvindfolk som skulde ha henderne sine borti alting, selv i fjøsstellet; men sørge for at en mand fik noget varmt i sig, aanei det gjorde de ikke. Men det var jo skikken det, i de fineste husene, at en spiste kold mat tilkvelde —.

Skufferne i kjøkkenet blev trukket ut. Den første, som skeerne klirret i, den anden med spiker som raslet, den tredje, melskuffen, som klang tomt og hult. Saa blev skapdørene aapnet, og saa druknet alle lydene i en skrallende latter. Det var storartet, sandelig maatte det ikke findes en veritabel svinestek i nærheten! Saken blev mere og mere storslagen! Ham tigget de for Gud i Himmelens skyld om penger til brød, og imens spiste de hjemme den fineste steik! Steik!

Derefter hørtes længe bare lyden av kniv og gaffel — — —.

(Forts.)

Requiescat in pace —

Så sier vi biskop Fallize det jordiske farvel, idet vi i tankene gjennomlever de dager i Luxemburg, da man fulgte den avdøde kirkefyrste til hans siste hvilested. Som man vil vite reiste hans høiærverdighet biskop Mangers derned, og på gjennomreise her i Oslo til kirkeinnvielsen i Haugesund finner biskopen elskverdighetstid til å fortelle oss om sine personlige inntrykk fra den storslagne sørgefest dernede. Ti storslagen var den høitidelighet hvormed landets berømte sønn blev stedt til hvile. Vel var han gammel og mett av et rikt livs mange bevegede dager, men der blir allikevel alltid et tomrum etter en stor personlighet — og gjennom biskop Mangers beretning får man et tydelig inntrykk av hvor stor en plass den ærverdige olding utfylte i landets bevissthet.

Mgr. Nommesch, biskopen av Luxemburg, besøkte ham stadig, sist lørdagen før døden inntraff om mandagen, og ennu den gang hadde biskop Fallize glede av besøket. Hele søndagen hadde han vært ved bevissthet og med rørende takknemlighet tatt mot alle de små håndsrekninger, som de kjærlige og omhyggelige St. Zitasøstre måtte yde den dødssyke prelat. Men kl. 2 om mandagen begynte dødskampen, som rolig og forholdsvis lett førte ham inn i den evige hvile, mens prestene og søstrene bad om hans leie, og han nogen minutter før dødens inntredelse mottok den siste absolusjon. — Mgr. Nommesch og generalvikaren mgr. Peiffer kom umiddelbart etter og bad bønner for de døde, hvorpå biskop Fallize, iført alle tegnene på sin biskopelige verdighet, blev lagt i en åpen kiste i klosterets store sal.

«Da vi kom,» forteller biskop Mangers, «var kisten lukket, men ennu kom der ustanselig mennesker, som vilde be sin bønn for den døde, mens han ennu var over jorden. Kisten stod omgitt av tendte lys og i et hav av blomster. Ved foten var ved siden av krusifikset efter luxemburgsk skikk et vievannskar, hvorav alle som kom inn gjorde korssets tegn for den døde før de knelte ned og ba for hans sjel. Vi kom dertil i øsregn fredag 27. og gikk straks til klostret. Efterpå vilde pastor Ugen og jeg avlegge mgr. Nommesch et besøk før vi som vi hadde tenkt tok opphold i klostret, men biskopen insisterte på at vi fra Norge skulde være hans gjester — man satte stor pris dernede på at Norge var representert.

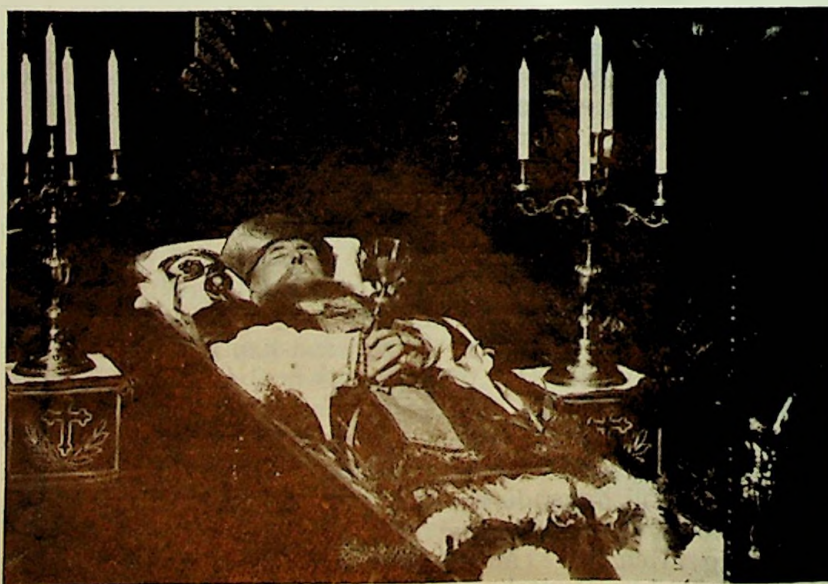
Så oprandt lørdagen med herlig klart vær — og det blev en dag som kommer til å leve lenge i erindringen dernede. Katedralen var overfylt — og den lange vei ut til «Liebfrauenkirchhof», som tok en time for likprocesjonen, var kranset av en menneskemengde, som ærbødig tok hatten av for dødens majestet. Forrest i likfølget bares krusifikset efterfulgt av alle ministrantene — så kom kongregasjonene og over hundre prester efterfulgt

av to abbeder og 3 bisper med mitra og krumstav, og hver ledsaget av to domherrer. Så førtes kisten og bak den den nærmeste slekt og et stort følge. Men hvad jeg tror særlig vilde gripe de nordmenn, som så en slik likferd, er de mange bønner, som høilydt den hele vei bedes for den avdøde av procesjonens deltagere. Der bedes i grupper, og det er som en kjede av bønner hvorved vi i ånden følger den dodes sjel opover, mens vi fysisk følger legemet til graven.» —

«Vil Deres Høiærverdighet fortelle litt om selve begravelsen.»

«Gjerne. Den var arrangert av «St. Paulus-trykkeri», som jo er stiftet av biskop Fallize, og hvis orkester og sangkor deltok i hele høitideligheten med den skjønneste utførelse av sørgemusikken. Kl. 9 blev kisten avhentet i klostret av abbed dom Alardo av Clerf, assistert av professorene Schneider og Achen og geistlige i hvite kordrakter, og førtes mens alle byens kirkeklokker ringte til katedralen, som hadde kledd sig i dypeste sorg og med hundreder av flammende lys ventet på for siste gang å ta imot biskop Fallize. Ved dødsofficiet — kirkens officielle breviar for de døde — presiderte viebiskopen av Trier, mgr. Mönch, mens kisten bares op ad kirkegulvet. I koret satt representanter for det regjerende fyrstehus og for alle departementene, deputerkammeret, de høiere verdslige myndigheter — blandt de forreste den norske konsul Bech-Diekirch. Kranser fantes overalt — en særlig praktfull ved siden av Storchertugparrets var fra den norske regjeringens representant. Efter Laudes lestes requiemmissen av mig, assistert av to diakoner og to æresdiakoner og med generalvikar mgr. Peiffer som assisterende prest. Kirkens ceciliakor sang derunder, hvorpå mgr. Origer — De vet den kjente redaktør av «Luxemburger Wort» — holdt talen» (som man vil finne i dette nummer). Hans høiærverdighet fortsetter:

«En efter en gikk nu mgr. Nommesch, mgr. Mönch, abbed Coetlosquet og abbed Dom Alardo og jeg selv

Biskop Fallize på likstrå.

om kisten, hver ledsaget av våre assisterende domherrer, og meddelte den siste velsignelse — så satte procesjonen sig i bevegelse, og ute ved graven foretok mgr. Nommesch de avsluttende ceremonier. Og efter landets skikk bad alle de tilstedeværende tilsist høyt over den åpne grav bønne om tro, håp og kjærlighet — vi skilles dernede fra den døde med en påminnelse om våre plikter mot de levende —.»

Og til sist forteller biskop Mangers om den skrivelse, som biskopen av Luxemburg har mottatt fra den hellige stol, hvori der meddeles at «hans hellighet paven med sorg har mottatt den smertelige etterretning om den høitærede og høitfortjente mgr. Fallizes død. Den hellige Fader tar del i den sorg som har rammet det katolske episkopat og forener sig med det luxemburgske presteskap i bønn for sjelehvile for den dyptsavnede erkebiskop, den forhenværende apostoliske Vikar av Norge.»

EN NY BOK —

OG TO ANMELDELSER AV DEN

På Sambåndets forlag i Bergen er nettop utkonimet **Klosteret** kaller av S. Anker-Goli. I et forord opplyser forfatteren at boken er skrevet «for å vekke den norske ungdom til å se katolisismen i det sanne lys», og vi vil forsøke å tro at han har ment det godt. Forresten inntår han ikke selv for de anførte fakta. Han opplyser å ha dem dels fra verker han henviser til, dels fra munken Egil Granes betrouelser — før munkens død, tilføies det. Den tilføielsen kommer vel med. Under lesningen kunde man ellers fristes til å tro at det dreiet sig om et slags åndebudskap — fra drømmens verden!

Forfatteren vil vel med denne erklæring gjøre fordring på at hans bok skal opfattes som en virkelighetsskildring. Vi kan dog ikke la være å tenke at den angivelige munk må ha moret sig kostelig over den godtroende forfatter. Og forfatteren selv kan ikke gjøre sig høie forestillinger om evnen til kritisk lesning i den protestantiske verden. Forresten, når man leser de anmeldelser boken har fått i «Dagen» kunde man fristes til å gi ham medhold. — For ikke å spendere for meget trykksverte på Goli-Ankers sørgelige produkt, vil vi nøie oss med å konstatere at der hvor **boken kan kontrolleres**, nemlig i dens positive anførsler angående katolsk lære og sedvane, der viser den sig å være **bunnfalsk**. Et par eksempler vil godtgjøre dette:

I denne boken er det katolikkene forbudt å lese Bibelen — det er jo den gamle seiglivede protestantiske fordom — men her trues de som gjør det endog med kirkestraff. Verst er det dog med fordømmelsen av ikke-katolikker — de påståes alle (ifølge katolsk opfatning) å være hjemfalne til den evige fortapelse. Og ingen ringere enn kardinal Gibbons anføres til støtte for denne avsindige påstand, som er direkte i strid med Kirkens lære og med hvad kardinalen selv skriver i sin kjente bok: Våre fedres tro. Det sier sig selv at bokens katolikker **tilber** Jomfru Maria og helgenene! Det er i det hele nogen merkelige katolikker denne bok lærer oss å kjenne. En ung nordmann som i **Kjøbenhavn** går over til den katolske Kirke, blir optatt **uten** forutgående undervisning. Men ikke nok med det. Han blir til og med døpt, som om ikke enhver katolsk

prest i Danmark vet at dåpen i de skandinaviske statskirker av Kirken ansees som gyldig. Og dåpen foregår en dag før «aftenmessen»! Det skulde være interessant å få vite hvori denne oss ukjente katolske ceremoni består. Og den kirken i Kjøbenhavn hvor alt dette rare hender, den heter snart St. Maria og snart St. Mary kirke. Denne besynderlige inkonsekvens og især den engelske form er egnet til å gjøre en mistenksom. Uvil-kårlig spør man sig selv: er boken oppspind fra begynnelse til ende? Og leser man videre om «heltens» opplevelser i et kloster i Dundee blir man mer og mer overbevist om at det er en røver-roman man har foran sig. I hui og hast blir den unge konvertitt optatt i munkeordenen. Allerede det er nok til å få en til å tvile om dette kloster overhodet har eksistert. Klosterets navn får vi imidlertid ikke oppgitt, så vi er avskåret fra å kontrollere de fantastiske erfaringer den unge munk gjør. Men vi steiler f. eks. når vi leser at han hadde klosterets abbed til skriffefar. Det er jo i den grad i strid med Kirkens universelle praksis. I det siste kapitel blir den frafalne munk Egil Grane, som i mellemtiden er blitt gift og har slått sig på protestantisk forkynnelse, forfulgt av jesuittene. Dessverre får vi ikke vite i hvilken millionby i Amerika det er at politiet står helt og holdent under jesuittenes ledelse!! Knall-romanen ender med at den edle sannhetsforkynner faller som et offer for jesuittenes forfølgelser, idet han blir forgiftet i Los Angeles.

Det er dog ikke mot denne bok det må protesteres. Hr. Anker-Goli må gjerne få lov til å skrive røver-romaner. Men han kunde da iallfall kalle boken en roman. Dog, utelukket er det jo ikke at han er i helt god tro, at han bare gjenforteller hvad en frekk plattenslager har innbildt ham.

Men — denne bok er blitt gjenstand for to alvorlige og velvillige anmeldelser i «Dagen». Den ene var undertegnet «Gny», et pseudonym bak hvilket, såvidt vi vet, skjuler sig en kjent Bergens-prest. Vi skal imidlertid ikke være indiskret. Skjønt «Gny» medgir at enkelte situasjoner i boken er noget uforklarlige og tildels usannsynlige, finner han dog at fremstillingen samlet gir et sterkt inntrykk av at «Roms armer er lange, sterke — og farlige». «Gny» ligger åpenbart under for den besynderlige moderne overtro, som ikke viker tilbake fra å tenke sig katolikker istand til det utrolige. Likesom det gis monomane som gir frimurere eller jøder skylden for all elendighet i verden, så er det en del mennesker som bak alle katastrofer og forbrytelser mener å vite at Roms innflytelse er den okkulte og virkelige årsak. Sin viten må de dog ha gjennom en 6. sans, for de kan selvsagt aldri anføre indisier eller beviser for sin urokkelige sikkerhet. Et utslag av denne overtro, som er ganske sterk i enkelte kretser, har vi i følgende sannferdige historie. I en damethé i Oslo for nogen år siden drøftet man hvor interessant det måtte være å komme til Rom. Blandt de tilstedeværende var det også en prestefrue, hvis mann hadde innlagt sig udødelige fortjenester ved sin tapre kamp mot Rom i skrift og tale. I samtalens løp utbrøt denne dame: «Min mann og jeg har også hatt lyst til å reise til Rom, men vi har måttet opgi det nu, da han er blitt så berømt ved sine angrep på katolisismen. For hvis han kom til Rom vilde paven ophisse byens pøbel imot ham». Hun følte sig meget krenket på sin manns og egne vegne, da en av de andre damene nøkternt og rolig sa til henne: «Nei, men snilde Dem fru X, paven aner ikke én gang at Deres mann eksisterer!» Dette er så sikkert at vi kan tilføie, at dersom den brave prestemann kom til Rom og gjen-

nem den norske konsul søkte om adgang til en offentlig audiens hos paven vilde han få den uten vanskelighet.

Men tilbake til anmeldelsen, så er imidlertid «Gny»s for intet å regne mot den annen. Den var undertegnet med fullt navn, og det et navn som i dette tilfelle er graverende. Under den stod nemlig: **Andreas Fleischer**, d. v. s. biskopen over Bjørgvin bispedømme. Nu vil kanskje biskopen si: «Men jeg har jo ikke anbefalt boken uten videre, jeg har da tatt visse forbehold.» Ja, det har han, og hvilke forbehold! «Det einaste er at agitasjonen mot Romer-kyrkja — som **ikkje** hev nokon aktualitet her hjå oss, og som heller ikkje er serleg **tidhøveleg** nett no, er for beisk. Soleis sluttar boki med desse ord um den mannen som Romer-kyrkja tynte: Men hans blod ropar til himlen om hevn. Det er vel ikkje det djupaste kristne syn, **dette.**» Det er det eneste forbehold biskopen gjør. Ellers finner han boken «litterært og i røyndi stor æra verd».

Skjønt vi katolikker i årenes løp er blitt vennet til litt av hvert i retning av at mennesker i uvidenhet eller forblinnet av fanatisme tiltror oss og angriper oss for de selsomste ting, er det ennu ikke hendt at en **biskop** er gått god for en **vitterlig** tilsværning av den katolske Kirke, før biskop Fleischer nu bereder oss denne overraskelse. Ansvaret er hans — vi vil derfor blott vende hans egne ord mot ham og spørre om han **selv** synes at den form for sannhetskjærlighet som viser sig i å anbefale en bok som værende «stor æra verd», **uten** å undersøke om dens påstander og beskrivelser er riktige eller falske, åpenbarer «det djupaste kristne syn»? **H. J. I.**

BOKANMELDELSER

Helge Krog: «Meninger om mange ting».

(H. Aschehoug & Co.)

Forfatteren av denne bok, som inneholder en samling artikler om de forskjelligste emner, har et livssyn som er meget fjernt fra det «St. Olav» kjemper for. Man behøver ikke å lese mange sidene for å bli klar over det. Riktignok finnes det i boken også stykker som enhver kan lese med udelt fryd. Helge Krogs betraktninger over julelitteraturen i Norge er både ramme og vittig.

Men det er andre partier — og de er ikke minst betydelige — hvor forfatterens radikale anskuelse trer frem så utilhyllet og skarpt, at de vil vekke motsigelse hos mange, for ikke å si forferdelse og avsky.

Helge Krog er en overbevist og åpenlys motstander av kristendommen i enhver form. Han er ikke fri for å være ensidig og fanatisk. Og det gjør at han på tross av sin åpenbare sannhetsstrang og utvilsomme rettferdighetssans allikevel blir urettferdig og ofte skyter over målet. Dette gjør sig f. eks. gjeldende ved hans bedømmelse av Papinis «Kristi livs historie». For en del er hans kritikk av Papini, navnlig for boken «Gogs» vedkommende, vel underbygget og undertiden helt treffende. Papini er ofte overfladisk og ensidig, stundom urimelig ensidig, og hans «Kristi livs historie» gir sikkert et fortegnet og meget ufullstendig bilde av Jesus. I den katolske verden blev heller ikke boken mottatt med almindelig begeistring. Papini spiller på få strenger. Men ikke en gang disse synes Krog å ha fått tak i. Han har gjennomskuet svakhetene og blottstillet dem ubønnhørlig, men bokens virkelige egenskaper nevner han ikke et ord om. Når man leser Krogs negative kritikk blir Papinis faktiske suksess, da boken utkom, helt uforståelig

og uforklarlig. Man minnes med vemod en annen norsk anmeldelse av «Kristi livs historie», den Nils Kjær skrev for ti år siden. Den var kanskje heller ikke uttømmende, og Krog peker på skavanker som den avdøde har oversett eller ikke heftet sig ved. Men sammenligningen mellem disse to anmeldelser får en til påny å føle hvad vår litteratur tapte ved Nils Kjærs tidlige død.

Helge Krogs triumfer overfor teologene er ofte lettkjøpt. I det hele er hans polemikk mot kristendom, kirke og teologer som regel til liten ære for hans tenknings klarhet og vanlige skarpsindighet.

Men gripende er hans gjengivelse av Berkmanns: «En anarkists fengselsindringer». Og hvor uenig man enn kan være i Krogs meninger om mange ting, må man medgi at han kommer frem med synspunkter som tvinger til eftertanke, og man får respekt for hans næsten brutale sannhetsstrang. Det er vel noget av en Gregers Werle i ham, men en så stor åpenhet og ærlighet, en så gjennomført kamp mot humbug og hykleri som hos Krog, kan ikke være nytteløs og forgjeves. Man må spørre sig om Helge Krog overskuer rekkevidden av sin nihilisme og det kan reise sig et håp om at han vil nå til resultater og mål som han nu ikke tenker sig muligheten av. Skulde det times Krog å se sine anskuelse triumfere i verden, settes ut i livet, da om ikke før vilde han oppleve livets og menneskenes degradering av alle idealer. Og maktet han da å berge den siste rest av optimisme, vilde han kanskje føres til å søke livsidealets virkelighet utenom den synlige verden med dens halvhet og kompromisser.

Hans sprog er likefrem misundelsesverdige. Det har vårt sprogs ypperligste egenskaper: klarhet i uttrykk og knapphet i fremstillingen. **H. J. I.**

TAKK

Herved vil jeg bringe min hjerteligste takk til alle dem som med sine bønner og sin finansielle støtte har hjulpet til at St. Josefskirken kunde reises i Haugesund. Samtidig vil jeg takke for de mange gratulasjoner jeg har mottatt i anledning kirkens høitidelige innvielse.
Pastor H. v. d. Vlugt.

Herhjemme: —

Tirsdag den 14. novbr. lestes en av St. Olavs Forbund bestilt requiem-messe for avdøde biskop Fallize.

OSLO. Den 19. november innvies det nye katolske kapell i Torshavn på Færøyene. Mgr. dr. Kjelstrup er i den anledning avreist dertil.

OSLO. St. Olavs og St. Halvards Lokalforeninger av St. Olavs Forbund holdt søndag 12. novbr. en meget vellykket underholdningsaften i St. Halvards foreningslokale. Bankchef Parman hadde vært så elskverdig å påta sig underholdningen og kåserte over egne opplevelser på en måte som holdt tilhørernes oppmerksomhet fangen hele tiden og ofte utløste kaskader av munterhet, idet bankchefen hadde en egen måte å få stoffet gjort både interessant og lattervekkende. Under forsamlingens varmeste tilslutning kunde derfor også sogneprest Laudy bringe foredragsholderen alles takk for den personlige forfriskende stund han hadde beredt oss.

På grunn av plassmangel må et referat fra St. Olavs Lokalforening på Stabekk utestå til neste nummer.